

Senter for Teknologi Innovasjon og Kultur

Project Leader: Allan Dahl Andersen

1. Tittel: *Samskaping og innovasjon i nettselskaper for å møte energiomstillingen*

Kraftbransjen i Norge kjennetegnes av stabil vannkraft som bygger på en teknologi som har fungert i over 100 år og gitt Norge et fortrinn i Europas omstilling til fossilfri kraftproduksjon. Kraftsystemet og vannkraften har gitt det norske samfunnet sikker strømforsyning, lave strømpriser og velferd, men kraftsystemet er nå i rask omstilling med nye energibehov og ny og oftest desentralisert teknologi som solkraft og elbil samt prosumenter som skaper usikkerhet og utfordringer for aktørene i systemet. "Samspill er vinneren" uttrykte Vassdrag og energidirektør Per Sanderud på Norges Energidager i regi av NVE høsten 2017. Samspillet med ulike samfunnsaktører og teknologier ble trukket frem som sentralt for å lykkes med omstilling i kraftbransjen. Sentralt i dette samspillet står lokale nettselskaper. Deres evne og villighet til å omfavne og legge til rette for omstilling er helt avgjørende for sektorens utvikling i de kommende år.

2. Formålet med prosjektet

Å identifisere og analysere drivere og barrierer for omstilling hos lokale nettselskaper. Nettselskapene som eier og drifter kraftnettet og distribuerer energi til sluttbrukeren har blitt sett på som konservative monopolister i et system regulert av Norges Vassdrag og energidirektorat. Nye trender som økende grad av digitalisering, desentralisert produksjon og direktiver knyttet til omstilling til fossilfri kraftproduksjon i Europa samt fokus på større enheter og konsolideringer utfordrer derfor strukturer og konstellasjoner hos nettselskapene og i kraftbransjen. Nettselskapene får nye roller der oppgavene i større grad er preget av koordinering og tilrettelegging for et smart nett. Formålet med prosjektet er å generere ny kunnskap om overgangen kraftbransjen står overfor og hvordan nye samarbeidsstrukturer kan føre til innovasjon. Funnene vil rettes mot politikere, ledere og samfunnet generelt som et bidrag til forståelsen av utviklingen og omstillingen kraftbransjen står overfor.

3. Prosjektets omfang

Det vil gjøres datainnsamling og analyse, samt gjennomgang av relevant vitenskapelig litteratur på feltet. Kraftbransjen kan studeres som et sosio-teknisk regime der samskaping og samspill utvikles på tvers av ulike aktører for å møte ny teknologi og omstilling. I følge seniorrådgiver i NVE Arne Anders Sandnes, kan teknologi sees på som fremgangsmåter som er utviklet for å nå mål, arbeide lettere og samarbeide bedre. Dette prosjektet ser derfor på hvordan særlig nettselskapene legger til rette for innovasjon og ny teknologi og skaper konkurransekraft gjennom nye former for samarbeid og samspill i et regulert system.

4. Prosjektleveranse: en rapport der beskriver drivere og barrierer for omstilling hos lokale nettselskaper.